

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
протокол від «21» березня 2019 р. № 4

Голова вченої ради Н.В. Скотна

Введено в дію наказом ректора Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка від «26» березня 2019 р. № 116

Ректор Н.В. Скотна

ПОЛОЖЕННЯ
про освітньо-наукові програми
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
у Дрогобицькому державному педагогічному університеті
імені Івана Франка

Дрогобич, 2019

1. Загальні положення та основні поняття

Положення про освітньо-наукові програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньо-наукової діяльності закладів освіти» із врахуванням Довідника користувача ЄКТС та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Це Положення розроблено з метою забезпечення якості освітньо-наукового процесу у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка (далі – Університет) через упорядкування та уніфікацію процедури розроблення, рецензування, затвердження, а також здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукових програм.

У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648).

Акредитація освітньо-наукової програми – оцінювання освітньо-наукової програми та/або освітньо-наукової діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

відповідності стандарту вищої освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

досягнення заявлених у програмі результатів навчання.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Галузь знань – основна предметна галузь освіти і науки, що містить групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітньо-наукових компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Кваліфікація освітньо-наукова – це визнана закладом вищої освіти та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених

стандартом вищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Кваліфікація професійна – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньо-наукової діяльності (зокрема, закладом вищої освіти), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Кваліфікаційна робота – це вид підсумкової атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи містять (не обмежуючись зазначеним): дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної галузі, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітньо-наукову діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньо-наукової діяльності.

Національна рамка кваліфікацій – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Освітньо-наукова діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітньо-наукових потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітньо-наукова програма – система освітньо-наукових компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік

навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Регульована професія – професія (вид професійної діяльності), допуск до якої та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними правилами, які встановлені або визнані законодавством і можуть висувати вимоги до освітньо-наукової кваліфікації, компетентностей, змісту освіти, організації освітнього процесу тощо.

Результати навчання (програми) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-наукової програми або окремих освітньо-наукових компонентів.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньо-наукової програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій:

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;

другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності;

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньо-наукової діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарт освітньо-наукової діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного

забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти і наукової установи.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітньо-наукових послуг.

Якість освітньо-наукової діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Структура освітньо-наукової програми

Основою для розроблення освітньо-наукової програми є стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю для відповідного рівня вищої освіти, який визначає такі вимоги до освітньо-наукової програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Освітньо-наукова програма складається за структурою, єдиною для всіх галузей знань і спеціальностей. Основними структурними елементами освітньо-наукової програми є:

- Титульна сторінка;
- Лист погодження освітньо-наукової програми;
- Передмова;
- Профіль освітньо-наукової програми;
- Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність;
- Форма атестації здобувачів вищої освіти;
- Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми;
- Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньо-наукової програми.

При оформленні **Титульної сторінки** зазначаються:

- тип освітньо-наукової програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова, освітньо-творча);
- повна назва освітньо-наукової програми; рівень вищої освіти;
  - номер і назва спеціальності;
  - номер і назва галузі знань;
- кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію (за наявності), та в певних випадках – професійна кваліфікація.

При оформленні **Листа погодження** слід враховувати, що:

- при заповненні даних про кафедру і вчену раду структурного підрозділу зазначається повна назва кафедри і вченої ради інституту (факультету);
- у випадках висунення освітньо-наукової програми кількома кафедрами одного структурного підрозділу зазначаються повні назви всіх кафедр, які беруть участь у формуванні освітньо-наукової програми;
- у випадках висунення освітньо-наукової програми кількома кафедрами різних структурних підрозділів зазначаються повні назви всіх кафедр і вчених рад інститутів (факультетів), які беруть участь у формуванні освітньо-наукової програми.

При оформленні *Передмови* зазначаються:

- дані про стандарт вищої освіти, на основі якого розроблена освітньо-наукова програма (за наявності);
- інформація про розробників освітньо-наукової програми із зазначенням наукового ступеня, вченого звання, посади та назви структурного підрозділу за основним місцем роботи;
- інформація про зовнішніх рецензентів освітньо-наукової програми (не менше двох осіб, що є визнаними професіоналами в академічному та/або фаховому середовищі предметної галузі освітньо-наукової програми) із зазначенням наукового ступеня та/або вченого звання (за наявності), посади та назви організації за основним місцем роботи;
- інформація про рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів.

Профіль освітньо-наукової програми розробляється для полегшення розуміння освітньо-наукової програми вступниками на навчання, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками закладів вищої освіти, професіоналами, керівниками закладів вищої освіти, агенціями забезпечення якості, органами ліцензування й акредитації тощо. У *Профіль освітньо-наукової програми* наводиться короткий опис її основного призначення, що містить суттєву інформацію про програму, визначає її характерні риси, місце в освітньому просторі.

Профіль освітньо-наукової програми складається з таких елементів:

1. Загальна інформація (титул програми):

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу. Вказується повна назва Університету, повна назва інституту/факультету та випускових(ої) кафедр(и), що забезпечують підготовку здобувачів вищої освіти за освітньою програмою.

Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу. Вказується ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньо-наукової програми. *Наприклад:* Доктор філософії. Спеціальність 035 Філологія (Українська мова).

Офіційна назва освітньо-наукової програми. Вказується назва освітньо-наукової програми. Якщо програма є мульти- чи міждисциплінарною, то в назві освітньо-наукової програми має бути чітко артикульована перша спеціальність або кваліфікація. *Наприклад:* Філологія (Українська мова).

Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми. Вказується тип

диплому – одиничний, подвійний, спільний. Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках. **Наприклад:** *Диплом доктора філософії, одиничний ступінь, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки, освітній компонент – 36 кредитів ЄКТС.*

Наявність акредитації. Подається інформація про акредитацію освітньо-наукової програми, у т. ч. іноземну чи міжнародну. Вказується: назва організації, яка надала акредитацію даній освітньо-науковій програмі; країна, де ця організація розташована; період акредитації (вказується серія, номер, дата та термін дії сертифікату про акредитацію). **Наприклад:** *Акредитаційна комісія. Україна. Сертифікат: НД № 1460679. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 р.*

Цикл/рівень. Вказуються цикли/рівні освітньо-наукової програми відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та в трьох рамках кваліфікацій: Національній рамці кваліфікацій України (далі – НРК України), Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL) та Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA). **Наприклад:** *FQ-EHEA – третій цикл. НРК України – 9 рівень, EQF-LLL – 8 рівень.*

Передумови. Вказуються вимоги щодо попередньої освіти та, за необхідності, наводяться умови, що обмежують перехід на цю освітньо-наукову програму. **Наприклад:** *Наявність освітнього рівня «Магістр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» за основною або суміжною спеціальністю.*

Мова(и) викладання. Вказується інформація про мову(и) викладання. **Наприклад:** *Українська мова.*

Термін дії освітньо-наукової програми. Вказується термін дії освітньо-наукової програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати періоду акредитації. **Наприклад:** *до 1 липня 2025 р. або: 4 роки.*

Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми. Вказується адреса сторінки освітньо-наукової програми на офіційному веб-сайті Університету. **Наприклад:** <http://dspu.edu.ua/sites/science/wp-content/uploads/2020/01/osvitno-naukova-programa-011-opn.pdf>

2. Мета освітньо-наукової програми. Зазначається чітке та коротке формулювання мети (у двох-трьох реченнях), із врахуванням рівня кваліфікації. **Наприклад:** *підготовка висококваліфікованих науковців у сфері туризму та рекреації, набуття ними загальних та фахових компетентностей з метою створення нових знань, що спрямовані на розв'язання важливої наукової / прикладної задачі, розроблення і впровадження методології та методики науково-дослідної, організаційно-управлінської та навчально-педагогічної діяльності у сфері туризму, рекреації та курортів.*

3. Характеристика програми:

Зазначається **предметна галузь (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)**, об'єкт вивчення, цілі навчання, теоретичний зміст, методи, методики та технології, інструменти й обладнання.

Зазначається **орієнтація програми.** **Наприклад:** *ОНП має академічну, прикладну та дослідницьку спрямованість. Навчання здобувачів здійснюється з орієнтацією на світоглядну, методологічну, психолого-педагогічну та методичну складові фахової підготовки. Передбачає формування до виконання функціональних обов'язків викладача зарубіжної літератури закладу вищої освіти,*

науковця-дослідника в галузі зарубіжної літератури, професійне мотивування готовності до самоосвіти та професійного самовдосконалення.

Основний фокус освітньо-наукової програми та спеціалізації. Зазначаються загальна / спеціальна освіта в галузі / предметній області / спеціальності та ключові слова. **Наприклад:** *Формування фахових компетентностей у галузі літературознавства та інших гуманітарних дисциплін; реалізація інноваційних філологічних досліджень; інтердисциплінарне застосування професійно-орієнтованих знань в науково-освітньому процесі.* Ключові слова: *література зарубіжних країн; гуманітарні науки; інноваційне наукове дослідження; викладач закладу вищої освіти.*

Особливості програми. Зазначаються вимоги щодо міжнародної мобільності, мови навчання, спеціальних практик тощо. Також можуть вказуватися узгодженість освітньо-наукової програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньо-наукової програми та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії. **Наприклад:** *Обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної практики тощо.*

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.

Придатність до працевлаштування. Коротко вказуються види економічної діяльності за національним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010» (далі – КВЕД), професійні назви робіт за національним класифікатором України «Класифікатор професій ДК 003:2010» (далі – КП) та можливості професійної сертифікації. **Наприклад:** *викладач вищого навчального закладу (2310.2); викладач (методи навчання) (2351.2); науковий співробітник (філологія, лінгвістика та переклади) (2444.1); лектор (2359.2) та ін.*

Подальше навчання. Вказуються можливості для продовження навчання на вищому рівні. **Наприклад:** *Навчання в докторантурі та отримання наукового ступеня доктора філологічних наук; участь в освітніх та дослідницьких проектах, програмах, стажуваннях, тренінгах, у т. ч. за кордоном, з отриманням грантів і стипендій.*

5. Викладання та оцінювання. Підходи до викладання та навчання. Коротко (до трьох рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. **Наприклад:** *особистісно орієнтований тип навчання.*

Оцінювання. Описуються основні стратегії та методи оцінювання.

Наприклад: Освітня складова програми. Система оцінювання навчальних досягнень з дисциплінам ОНП складається з поточного та підсумкового видів контролю. Поточний контроль передбачає оцінювання практичних робіт (есе, доповіді, реферати тощо), комп'ютерне тестування, презентація й захист навчальних проєктів, презентації, портфолію, захист результатів науково-педагогічної практики за спеціальністю. Накопичувальна система передбачає оцінювання за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності. Оцінювання здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно або зараховано/ не зараховано) та накопичувальною 100-бальною

системою, що переводиться в систему ЄКТС. Шкала оцінювання: відмінно – 90–100 балів (A); добре – 82–89 балів (B), 75–81 балів (C); задовільно – 67–74 балів (D), 60–66 (E); незадовільно – 35–59 балів (FX); неприйнятно – 0–25 балів (F). Підсумковий контроль проводиться у формі заліку або екзамену. **Наукова складова програми.** Оцінювання наукової діяльності здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється на основі кількісних і якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у науково-практичних конференціях і семінарах, підготовку окремих розділів (підрозділів) дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи. Звіти аспірантів, за результатами виконання цього плану, щорічно заслуховуються та затверджуються на засіданні кафедри та вченої ради університету з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в аспірантурі. Підсумкова атестація проводиться у формі публічного захисту наукових результатів аспіранта у формі дисертації.

6. Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК) – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, що виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності. Формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей цієї освітньо-наукової програми. До затвердження стандарту вищої освіти за основу може використовуватися опис відповідного кваліфікаційного рівня НРК України. **Наприклад:** *Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.*

Загальні компетентності (ЗК) – універсальні компетентності, що не залежать від предметної галузі, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Виділяються:

- компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом;
- компетентності, визначені Університетом.

Рекомендується за необхідності із врахуванням особливостей конкретної освітньо-наукової програми вибирати (додаткові до визначених стандартом) компетентності із переліку загальних компетентностей проекту Тюнінг.

Наприклад:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК 2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою

презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі.

ЗК 5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики.

ЗК 6. Здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК) – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю. Корелюють з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК України. Назви компетентностей формулюються із врахуванням категорій компетентностей НРК: знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність. Рекомендується використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг, стандарти QAA тощо). Виділяються:

- компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (передбачається 15-18 спеціальних компетентностей) та, за наявності, професійним стандартом;
- компетентності, визначені Університетом.

Якщо освітньо-наукова програма передбачає наявність декількох неформальних спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації окремо.

Програмні результати навчання повинні висвітлювати сукупність знань, умінь, навичок, набутих здобувачем у процесі навчання за освітньою програмою, що можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Результати навчання мають бути:

- чіткими і однозначними, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;
- діагностичними (результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами, рівнів досягнення складних результатів).

Виокремлюються:

- програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (стандарт визначає нормативний зміст підготовки – 15-20 узагальнених результатів навчання, які корелюються з програмними компетентностями) та, за наявності, професійним стандартом;
- програмні результати навчання, визначені Університетом (як правило, не більше 5).

Програмні результати навчання формулюються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері, а також у афективній та психомоторній сферах.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми.

Кадрове забезпечення. Вказуються специфічні характеристики кадрового

забезпечення, враховуючи можливу участь закордонних фахівців та фахівців із практичним досвідом роботи за спеціальністю. Необхідно:

- коротко охарактеризувати професійні якості гаранта освітньо-наукової програми (керівника проектної групи, керівника групи забезпечення) та викладачів, залучених до реалізації програми, визначити ключові критерії їх відбору;
- надати обґрунтування причин залучення до викладання за програмою викладачів без наукових ступенів;
- охарактеризувати участь викладачів-практиків та іноземних фахівців у викладанні на цій програмі, зазначити їх унікальні характеристики з точки зору забезпечення успішної реалізації програми.

***Наприклад:** До реалізації освітньо-наукової програми залучено професорсько-викладацький склад кафедр _____ інституту (факультету) _____. До викладання окремих дисциплін відповідно до їх компетенції та досвіду залучений професорсько-викладацький склад кафедр інституту (факультету) _____.*

Практико-орієнтований характер освітньо-наукової програми передбачає широку участь фахівців-практиків, що відповідають напрямку програми, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки.

Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає Ліцензійними умовами провадження освітньо-наукової діяльності.

Матеріально-технічне забезпечення. Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення – коротка характеристика використання в навчальному процесі матеріальної бази та технічних ресурсів, необхідних для успішної реалізації освітньо-наукової програми, з урахуванням її мети та специфічних особливостей. Необхідно підтвердити відповідність матеріальної бази та технічних ресурсів потребам навчального процесу та ліцензійним вимогам, зокрема, слід охарактеризувати:

- аудиторії, лабораторії, їх оснащення необхідними ресурсами (у тому числі сучасними програмними продуктами), що забезпечують ефективне навчання (у тому числі самостійну роботу) студентів;
- оснащеність освітнього процесу сучасною комп'ютерною та мультимедійною технікою;
- упровадження в навчальний процес передових інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема дистанційного навчання, електронного контенту;
- створення об'єднань з науково-дослідними установами, промисловими підприємствами, установами та організаціями для інтеграції навчального процесу з науковою та виробничою діяльністю;
- наявні бази для проведення науково-дослідних робіт в рамках поставлених пріоритетів освітньо-наукової програми.

***Наприклад:** Навчальний процес за освітньою програмою відбувається в аудиторіях та лабораторіях, обладнаних аудіовізуальною апаратурою і необхідними технічними засобами навчання. У навчально-науковій роботі за*

освітньо-науковою програмою використовується технічних засобів, зокрема лабораторних стендів, електронних мікроскопів та мас-спектрометрів. Навчальні заняття проводяться у комп'ютерних лабораторіях, оснащених ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення. Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення. Необхідно охарактеризувати:

- бібліотеку Університету;
- базову літературу (підручники, методичні посібники, монографії), що буде використана для викладання і навчання, та форми доступу до неї;
- бази даних періодичних наукових видань відповідного або спорідненого освітньо-науковій програмі профілю.

Наприклад: Освітня складова фахової підготовки аспірантів здійснюється з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення (підручники, посібники, тексти лекцій, методичні рекомендації й ін.), наочних засобів навчання (плакати, стенди, відеофільми, мультимедійні презентації та ін.), що визначаються специфікою та логікою викладання конкретної навчальної дисципліни.

Аспіранти мають змогу використовувати Університетську бібліотеку та бібліотечні пункти при окремих структурних підрозділах. Інформаційні ресурси бібліотеки за освітньо-науковою програмою формуються відповідно до сучасних тенденцій наукових досліджень у галузі гуманітарної освіти. Аспіранти мають змогу отримати доступ до всіх друкованих видань різними мовами, серед яких наукові статті, монографії, навчальні посібники, підручники, словники тощо; переглядати наукову літературу з використанням традиційних засобів пошуку в бібліотеці або використовувати доступ до Інтернету та бази даних. Аспіранти також використовують навчально-методичний матеріал, підготовлений викладачами: посібники, конспекти і презентації лекцій, методичні вказівки до самостійного виконання практичних робіт і підготовки до семінарських занять, розв'язання індивідуальних завдань тощо. Методичний матеріал надається викладачами як у друкованому вигляді, так і в електронній формі.

Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності сприяють електронна система збору й аналізу інформації та система електронного документообігу. Інформаційні системи дозволяють забезпечити моніторинг якості діяльності Університету та прийняття ефективних управлінських рішень щодо її покращення.

9. Академічна мобільність.

Національна кредитна мобільність. Вказуються, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо.

Міжнародна кредитна мобільність. Вказуються, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання здобувачів вищої освіти тощо.

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти. Зазначаються умови та особливості освітньо-наукової програми в контексті навчання іноземних громадян.

Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність складається з таких елементів:

Перелік компонентів освітньо-наукової програми – документ, що містить розподіл загального обсягу кредитів освітньо-наукової програми між всіма як обов'язковими, так і вибірковими компонентами освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційні роботи), заплановані на них кредити та форми підсумкового контролю.

Обсяг вибірових компонентів освітньо-наукової програми становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС освітньо-наукової програми.

Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми передбачає опис логічної послідовності вивчення компонентів освітньо-наукової програми. Дані рекомендується наводити у табличній формі.

Форма атестації здобувачів вищої освіти. Атестація здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми. Наводиться двовимірна таблиця, що встановлює відповідність програмних компетентностей (загальних та спеціальних (фахових, предметних), визначених освітньою програмою, її компонентам. У заголовках рядків таблиці вказується перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, а в заголовках стовпців – компоненти освітньо-наукової програми. На перетині рядків та стовпців вказується позначка «+» (або інша), яка означає, що певна програмна компетентність забезпечується компонентом освітньо-наукової програми поточного стовпця.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-наукової програми. Наводиться двовимірна таблиця, що встановлює відповідність програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою, її компонентам. У заголовках рядків таблиці вказується перелік програмних результатів навчання, а в заголовках стовпців – компоненти освітньо-наукової програми. На перетині рядків та стовпців вказується позначка «+» (або інша), яка означає, що певний програмний результат навчання забезпечується компонентом освітньо-наукової програми поточного стовпця.

Порядок розроблення, рецензування та затвердження освітньо-наукових програм

Нова освітньо-наукова програма розробляється за ініціативою керівництва Університету, інституту, факультету, кафедри або групи кафедр, ініціативної групи з числа науково-педагогічних працівників Університету.

Розроблення освітньо-наукової програми здійснюється на основі стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю для відповідного рівня вищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів (у разі їх наявності) та містить такі етапи:

- створення робочої (проектної) групи та призначення гаранта освітньо-наукової програми;
- аналіз актуальності освітньо-наукової програми та оцінювання достатності

наявних ресурсів;

- формування профілю освітньо-наукової програми;
- визначення освітньо-наукових компонентів освітньо-наукової програми.

Для розроблення освітньо-наукової програми створюється робоча (проектна) група, склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До складу робочих (проектних) груп обов'язково залучаються завідувачі і науково-педагогічні працівники випускових(ої) кафедр(и), а також можуть залучатися представники інших кафедр Університету, аспіранти.

До складу робочої (проектної) групи встановлюються такі вимоги: для освітнього ступеня доктора філософії у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук та/або професор.

Одна й та сама особа може бути членом кількох робочих (проектних) груп.

Розроблений робочою (проектною) групою проект освітньо-наукової програми розглядається випусковими(ою) кафедрами(ою) та вченою радою інституту (факультету) і скеровується на зовнішнє рецензування визнаними професіоналами в академічному та/або фаховому середовищі предметної області освітньо-наукової програми.

Проект освітньо-наукової програми разом із зовнішніми рецензіями скеровується на погодження завідувачем аспірантурою і докторантурою, проректором з наукової роботи та подається для розгляду на засіданні Комісії з моніторингу якості освітньо-наукової діяльності та якості вищої освіти вченої ради університету.

Вчена рада Університету розглядає погоджений проект освітньо-наукової програми та затверджує освітньо-наукову програму, яка вводиться в дію наказом ректора.

На підставі відповідної освітньо-наукової програми розробляється навчальний план, який визначає перелік та обсяг компонентів освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, науково-педагогічна практика), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Моніторинг та перегляд освітньо-наукових програм

Моніторинг освітньо-наукової програми здійснюється з метою встановлення, чи освітньо-наукова програма досягає визначеної мети та чи відповідає потребам здобувачів вищої освіти, працевластців, інших груп зацікавлених осіб і суспільства.

До здійснення моніторингу залучаються стейкхолдери, наукові та науково-педагогічні працівники, професіонали-практики, здобувачі вищої освіти тощо.

Моніторинг освітньо-наукової програми передбачає:

- встановлення відповідності освітньо-наукової програми досягненням науки у відповідній сфері знань, тенденціям розвитку економіки і суспільства;
- оцінювання врахування змін потреб здобувачів вищої освіти, працевластців та інших груп зацікавлених осіб;
- оцінювання спроможності студентів виконати навчальне навантаження освітньо-наукової програми та набуті очікувані компетентності;

- вивчення затребуваності на ринку праці фахівців, які здобули вищу освіту за відповідною освітньою програмою.

Для проведення моніторингу освітньо-наукової програми використовують:

- опитування (анкетування) здобувачів вищої освіти, працедавців та інших груп зацікавлених осіб;
- аналіз результатів оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти;
- порівняння з освітньо-науковими програмами інших спеціальностей та освітньо-науковими програмами інших закладів вищої освіти, в тому числі закордонних.

На підставі результатів поточного моніторингу робоча (проектна) група здійснює перегляд освітньо-наукових програм.

Перегляд освітньо-наукових програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації.

Підставою для оновлення освітньо-наукових програм можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньо-наукової програми та/або науково-педагогічних працівників, які її реалізують;
- результати оцінювання якості освіти;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньо-наукової програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах освітньо-наукової програми.

Метою модернізації освітньо-наукової програми є більша зміна в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети та програмних результатів навчання.

Модернізація освітньо-наукової програми може проводитися з:

- ініціативи керівництва Університету, інституту (факультету) у випадку незадовільних висновків про її якість в результаті моніторингу або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;
- ініціативи групи забезпечення з метою врахування змін, що відбулися на ринку освітньо-наукових послуг або ринку праці;
- наявності висновків про низьку якість за результатами різних процедур оцінки якості освітньо-наукової програми.

До модернізації освітньо-наукових програм доцільно залучати представників працедавців та зовнішніх відносно освітньо-наукової програми експертів.

Оновлена або модернізована освітньо-наукова програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін затверджується в установленому порядку.

Вимоги до освітньо-наукових програм

Обсяг освітньо-наукової програми на третьому (освітньо-науковому) рівні (з нормативним терміном навчання 4 роки) становить 240 кредитів ЄКТС. Освітня складова на різних спеціальностях повинна містити від 30 до 60 кредитів КТС.

До всіх освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за всіма спеціальностями обов'язково входять такі нормативні (обов'язкові) навчальні дисципліни:

Код н/д	Компоненти ОНП	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОНП			
1. Навчальні дисципліни циклу загальної підготовки			
1.1. Нормативні навчальні дисципліни			
ОДЗ 01	Філософія як досвід мислення	4	екзамен
ОДЗ 02	Актуальні проблеми сучасної педагогіки та психології	3	залік
ОДЗ 03	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3	залік
ОДЗ 04	Управління науковими проектами та реєстрація прав інтелектуальної власності	3	залік
ОДЗ 05	Наукова комунікація англійською мовою	4	залік
ОДЗ 06	Англійське академічне письмо	4	екзамен
Загальний обсяг за компонентами циклу загальної підготовки		21	
2. Навчальні дисципліни циклу професійної підготовки			
2.1. Нормативні навчальні дисципліни			
ОП 01	Науково-педагогічна практика	3	залік (захист)

Науково-дослідницька компонента передбачає такі форми діяльності: участь у науково-практичних конференціях, семінарах та ін., підготовку публікацій у наукових фахових виданнях, підготовку дисертаційної роботи, проведення науково-дослідного експерименту / міжкафедрального семінару, публічний захист дисертаційної роботи.

Введення в дію та оприлюднення освітньо-наукових програм

Освітньо-наукові програми затверджуються вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора.

Оприлюднення освітньо-наукових програм здійснюється їх розміщенням на веб-сайті Університету в розділі «Наука в університеті» (Аспірантура).

Прикінцеві положення

Це Положення, а також зміни та/або доповнення до нього затверджуються вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора.

Це Положення є обов'язковим до виконання всіма структурними підрозділами, що є розробниками освітньо-наукових програм.

Контроль за виконанням цього Положення покладається на посадових осіб Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.